

## Interjú Szalamin Edit dékánhelyetttel

### a kari reformtervekről

G-j. - Tudomásunk szerint november 3-án volt a BTK tanári testületének gyűlése, melyen megvitatta az oktatás megújításának lehetőségeit. Szeretnénk tájékoztatást kérni az ülésen elhangzottakról!

Sz. E. - Valóban volt egy megbeszélés a bölcsészkaron, de nem az egész tanári testület vett rajta részt, hanem az állami vezetés képviselői, Kristó Gyula a BTK dékánja és jómagam mint oktatási dékánhelyettes, a tanszékcsoportok vezetői, a tanszékcsoportosi munkabizottságok képviselői, és azok a tanárok, akik a bölcsészképzés új irányelveit kidolgozó országos szakbizottságokban képviselik a Kart, a Művelődéstörténet című új stádium tantervének kidolgozásával megbízott oktató, Balázs Mihály docens, valamint azok az oktatók, akik az Operatív Bizottság szakbizottságaiban is részt vesznek mint tanárvezetők. Diákképviselőt nem hívtunk meg, ugyanis itt nagyrészt azok a kérdések szerepeltek, amelyek már a legutóbbi, október 31-én lezajlott kari fórumon is elhangzottak. A diákok tehát hallhatták, megismerhették ezt a programot, elmondhatták az ezzel kapcsolatos véleményüket, illetve a dékán elvtárs ezeket a kérdéseket a diákképviselőkkel is megtárgyalta.

G-j. - Úgy gondolom, érdemes összefoglalni a program lényeges elemeit.

Sz. E. - Az egyik leglényegesebb elem lenne a szakok illetve a szakok közötti választhatóság rugalmasabbá tétele, az egyetemen való orientálódás, a szakirányú érdeklődés minél szélesebb körű kielégítésének biztosítása. Az egyszakosságot természetesen nem lehet általánosan bevezetni, de lehetségesnek tartjuk például a magyar nyelv és irodalom szakpár bevezetését. Tehát a magyar szakon elképzelhetőnek tartjuk az egyszakosságot a képzés kezdetétől is. Ezen kívül lehetségesnek tartjuk a B, és C szakok számának bővítését és rendszerének átalakítását. Ezt úgy képzeljük el, hogy az A szakok B, egy részük esetleg C szakként is elvégezhető lenne. Egyfajta "másfél" szakosság bevezetéséről van tehát szó. Ismeretes, hogy az A szak ötéves, a B szak négy, a C három éves időtartamú képzést ad, felvételizni A szakokból lehet. Ez lehetővé tenné a diákok számára például azt, hogy első év végén bárki leadhassa az egyik A szakját és B, illetve harmadévtől C szakon folytathassa tanulmányait. Ez a rendszer elősegítheti az egyéni érdeklődésű hallgatók specializálódását.

G-j. - Tehát ez a rendszer még érvényben hagyná a két teljes szakra történő felvételt. A felvételi - mint tudjuk - nem a "mi" hatáskörünkbe tartozik... De a "kimenet" felől tekintve: a B és C szakok nem járnak tanári diplomával?

Sz. E. - Jelenleg a B és C szakok általában nem tanári szakok, egyedül a filozófia szakon adnak ki tanári diplomát.

G-j. - Tudomásunk szerint a marxista tárgyak körül is történne változás...

Sz. E. - Igen, itt az óraszám csökkentése -- 270-ről 210-re -- az egyik fontos pont, de emellett szó van arról is, hogy a hét féléven át kötelező

két óra elsősorban a bölcsészképzés alaptárgyait foglalná magába, a kínálat bővítésével. Felmerült az is, hogy a vizsgakötelezettség csak három félévre terjedne ki, melyet a hallgató maga választhatna meg. Fontosnak tartjuk - mint a bölcsészképzés alapelemeit - a három féléven keresztül folyó filozófiaoktatást, a szociológia, eszmetörténet, politológia és gazdaságtan oktatását, illetve a nem történelem szakos hallgatók számára "Magyarország története" oktatást. Ezzel a diákképviselők is egyetértettek.

G-j. - Ez így van, hangsúlyozva természetesen a választék bővítésének, illetve a tanárválasztás lehetőségeinek fontosságát. Az Operatív Bizottság munkacsoportjai között van egy, amely nem a szakok illetve a központi tárgyak oktatását "vizsgálja felül", hanem a pedagógiaoktatás, illetve a tanárszak rugalmasabbá tételére szeretne az Állásfoglalás értelmében programot kidolgozni. Ezzel kapcsolatban különböző nézőpontok merültek fel...

Sz. E. - A hallgatók javaslata az 5+1 éves rendszerű pedagógiai oktatásról nem valósítható meg. Ennek elsősorban anyagai okai vannak. Realisabbnak, kivitelezhetőbbnek tűnik az a javaslat, mely szerint az első két évben egységesen folyna három féléven keresztül a pszichológia oktatása, a negyedik félévben neveléstörténet lenne szélesebb művelődéstörténeti kitekintéssel. Ez szerves részét képezné bármely humán szakos szakember képzésének, függetlenül attól, hogy tanár lesz-e az illető vagy sem. Az 5. félévtől lehetővé válna a hallgatók számára a választás, hogy tanárszakra kívánnak maradni, vagy leadják azt. Természetesen az ő számukra is lehetőség nyílna a pedagógus képzettség megszerzésére a posztgraduális képzés keretén belül.

G-j. - Merültek-e fel más nézetek is ezen a tanácskozáson, milyenek lehet nevezni a javaslatok fogadtatását az oktatók részéről. Milyen az oktatók befogadási készsége eme programokkal szemben?

Sz. E. - Természetesen az oktatók körében is él egyfajta várakozási szellem, úgy gondolom készek befogadni illetve pozitívan fogadni és átgondolni mind a hallgatók, mind az egyetem vezetése részéről adódó, az oktatás megreformálását célzó javaslatokat. De kérdések is felmerültek, melyek elsősorban a program anyagi-technikai feltételeit érintették. Elsősorban a tanteremhiány és az oktatói létszám behatárolt volta teszi nehezzé a program megoldását. Felmerülhet az a kérdés is, hogy hogyan viszonyul az itt kialakítandó program a minisztérium álláspontjához illetve a még el nem készült bölcsészkarai irányelvek.

G-j. - Ezt az aggodalmat mi is jogosnak tartjuk, sőt, azt hiszem egy más szempontból is fontosnak látjuk. Úgy gondolom, eddig a bölcsészkarai irányelvek, mivel mindezidáig csak fantomokként léteztek, inkább konzervatív szerepet játszanak, mintsem tényleg segítenének a helyzet megoldásában. Az oktatási törvény - mint tudjuk - 1985-ben született meg, és azóta minisztertanácsi rendeletekkel, minisztériumi telefonokkal a törvény előtti állapotot sikerül fenntartani - úgy véljük - kihasználva az oktatási törvény végrehajtási intézkedéseinek fogyatékoságait. Természetesen erről a mechanizmusról nem lehet sokat tudni, hacsak azt nem, hogy nem nagyon enged magáról tudomást adni...

Sz. E. - a bölcsészkarai irányelvek kidolgozása valóban késik, ám feltétlenül szükség van rájuk, enélkül az ország bölcsészképzésének koordinálása megoldatlan maradna. Az irányelvek kidolgozásában a többi

bölcsészkarral együtt mi is, a minisztérium képviselői is részt vesznek, megoldás pedig csak akkor fog születni, ha az mindenki számára elfogadható lesz.

G-j. - Lehetségesnek tartja-e a BTK vezetése a JATE BTK oktatásának megújítását úgy, hogy amennyiben rendelkezni fogunk a pontos tervekkel, azok mielőbbi megvalósításához hozzá lehet látni?

Sz. E. - Természetesen a programok kidolgozása már megkezdődött, egyrészt az Operatív Bizottság kezdeményezése nyomán, másrészt az állami vezetés részéről is történtek lépések. Kristó Gyula dékán 1989. január 31-ét szabta meg határidőnek a tanszékek számára az új tantervek, irányelvek kidolgozására, ezért a tanszékvezetők a felelősök. A munkában pedig az Operatív Bizottság munkacsoportjainak a javaslatait is figyelembe vesszük, így egy közös programot lehet kidolgozni. A tantervek egyeztetésére, megvitatására és elfogadására a jövő félévben kerülne sor, szeptember 1-től felmenő rendszerben már az új tantervek szerint lehetne oktatni, a felsőbb évfolyamok pedig beépítenék az alkalmazható elemeket.

- Köszönjük a beszélgetést!

(Az interjút Pató Attila készítette.)

## JAVASLAT A TÁRSADALOMELMÉLETI TÁRGYAK ÓRASZÁMÁNAK, VIZSGARENDJÉNEK ÉS TARTALMÁNAK ÁTMENETI REFORMJÁRA

A Maxizmus-Leninizmus Tanszékcsoporth Tanácsának bizottsága és a tanügyi csoport 1988. november 17-én megvitatta a bizottság által több variációban kidolgozott, a társadalomelméleti tárgyak oktatására vonatkozó reformtervezetet. Ennek "minimális program"-ja az eddigi 300 óra összképzési idő helyett 210 órát irányoz elő, mégpedig két blokkra bontva. Az ún. I. blokk 3 x 30 órában, tehát heti két órában, három féléven keresztül filozófiatörténeti képzést, az ún. II. blokk pedig 120 órában, tehát heti két órában, négy féléven keresztül egyéb társadalomelméleti tárgyak - szociológia, politológia és közgazdaságtan - oktatását javasolja. Ezt az óraszámcsökkentést menyiségi megoldásként a tanügyi csoport is elfogadta. (A tartalmi változtatásokról kialakított elképzeléseiket az egyes tanszékek - tehát a filozófia, a közgazdaságtan, a politológia és a szociológia - képviselői a november 24-én, csütörtökön megtartandó vitafórumon fogják röviden ismertetni!) A csoport azonban maga is szeretne a hallgatóság elé kész programmal lépni, melyben az óraszám mellett más, megítélése szerint fontosabb problémákra is szeretne megoldást találni.

Javaslataink tehát a következők:

1. A képzési idő ún. I. blokkjában, az első három félév folyamán 90 órás filozófiatörténeti oktatást képzelünk el, kötelezően mindenki számára. Ennek formája szeminárium, mindhárom félév - egy félév harminc, azaz 15 x 2 órát jelent! - végén gyakorlati jegy megszerzésével, a harmadik félév végén szigorlattal. A szemináriumi formát azért tartjuk jobbnak, mint az előadásokat, mert e tárgy oktatása nem képzelhető el szövegolvasás és a tanár által vezetett szövegfeldolgozás nélkül. Természetesen amennyiben ezt a tanszék kapacitása még lehetővé teszi, előadások megtartását is fontosnak